

PRZE MYSŁ NAFOWY

DWUTYCODNIK

WYDAWANY NAKŁADEM

KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

L W O W
1 9 2 8

Treść:

1. Dr. Stefan Bartoszewicz: „Rozwój przemysłu naftowego w Polsce i jego przyszłość“	Str. 529
2. Polska prasa o Łukasiewiczu	„ 532
3. Uroczysty obchód ku czci Ignacego Łukasiewicza w Krośnie	„ 535
4. II. Zjazd Naftowy w Jasle i Krośnie	„ 539
5. Inż. Jan Stańko: „Kontrola wyrobu i odbiór rur wiertniczych“ (dok.)	„ 542
6. Prof. Juljan Fabiański: „Aparat do odwiercania rdzeni sposobem udarowym“	„ 545
7. Kronika bieżąca	„ 546
8. Przegląd zagraniczny	„ 547
9. Życie gospodarcze	„ 549
10. Piśmiennictwo	„ 551
11. Statystyka	„ 552

Table des matières:

1. Dr. S. Bartoszewicz: „L'avenir de l'industrie du pétrole en Pologne“	Page 529
2. La presse Polonaise au sujet de Łukasiewicz	„ 532
3. Cérémonie en l'honneur de Łukasiewicz à Krosno	„ 535
4. Congrès pétrolier à Jasło et Krosno	„ 539
5. Ing. J. Stańko: „Contrôle de la production et de la réception des tubes de forage“	„ 542
6. Prof. J. Fabiański: „Dispositif de forage à percussion avec prise de carottes“	„ 545
7. Chronique courante	„ 546
8. Revue de l'industrie à l'étranger	„ 547
9. Vie économique	„ 549
10. Bibliographie	„ 551
11. Statistique	„ 552

Inhalt:

1. Dr. S. Bartoszewicz: „Die Entwicklungsmöglichkeiten in der polnischen Naphtaindustrie“	Seite 529
2. Polnische Presse über Łukasiewicz	„ 532
3. Łukasiewicz-Feier	„ 535
4. II. Naphtakongress in Jasło u. Krosno	„ 539
5. Ing. J. Stańko: „Kontrolle der Erzeugung und Übernahme der Bohrröhre“	„ 542
6. Prof. J. Fabiański: „Bohrschlagsystem-Apparat zur Erbohrung der Kerne“	„ 545
7. Kleine Nachrichten	„ 546
8. Ausländische Kronik	„ 547
9. Neue Gesetze und Verordnungen	„ 549
10. Bibliographie	„ 551
11. Statistik	„ 552

dla 7" do 10", — 1,5 mm dla 12" do 16", — 2,0 mm powyżej 16". Długość jego wynosi 4d do 2d (d = średnica kal. I.) zależnie od wymiarów rur. Kaliber II. nie powinien przez rurę przechodzić. Wykonany jest jako tarcza o grubości 25 mm o średnicy większej od wewn. średnicy teoretycznej rury o 1 mm dla rur od 4" do 6", 1,5 mm dla 7" do 10", 2,0 mm dla 12" do 16" i 2,5 mm powyżej 16". Tolerancja kalibrów wynosi 0,5 mm w średnicy i przewidziana jest na zużycie. Oczywiście jest, że szczególnie przy mniejszych średnicach rur (od 7" w dół) trzeba pilnie zważać na działanie kalibra II, ponieważ rury te służą często do tłokowania ropy i większe odchyłki in plus wpływałyby niekorzystnie na sprawność tłokowania i trwałość tłoka.

Owalność rur t. j. różnica między najmniejszą a największą średnicą zewnętrzną w jednym przekroju nie może przekraczać 2 mm dla 4" do 6", 3 mm dla 7" do 10", i 3,5 mm powyżej 10".

Badanie gwintu dzieli się zasadniczo na badanie czystego wykonania gwintu i na sprawdzenie wymienności rur. To drugie rozumiemy jako sprawdzenie zbieżności czopów i kielichów oraz dociągu stałego gwintów po skręceniu dwóch rur na tokarce. Wykonanie gwintu bada się linją i grzebieniem. Można też nieraz badać kilka prób aparatem projekcyjnym, o ile wyposażenie wytwórni na to pozwala. Wady gwintu mogą być następujące: nierówny skok, niesymetryczny profil, gwint za płytki, za głęboki, chudy, wypukły, chropowaty t. j. nie gładki i t. p. Dokładność wykonania gwintu wpływa na jego zużycie, moc i do pewnego stopnia szczelność połączeń gwintowych. Nadmienić należy, że większość zabiegów przy fabrykacji rur wykonuje się na akord, więc mimo kilkakrotnej kontroli fabrycznej, nieraz wychodzą na jaw odchyłki spowodowane pośpiechem. To samo się zresztą odnosi do kontroli fabrycznej. W rurowniach dobrze zorganizowanych każdy tokarz a później kontroler stempluje każdy przez siebie wykonany względnie skontrolowany gwint swoim znakiem, co samo przez się już działa dodatnio na dokładność pracy, za którą są odpowiedzialni. Zbieżność nagwintowanych kielichów i czopów sprawdza się przy pomocy szablonów. Są one sporządzone z blachy i pozwalają na wykrywanie nieraz często występującej owalności kielichów i czopów rur, co jest wynikiem wewnętrznych natężeń w materiale czasem niedostatecznie wyżarzonym, po obróbce kuźniczej. Przyczynia się tu niekiedy nierówna grubość ścianki, która, skrojona i wyrównana przy obtaczaniu, na skutek podcięcia grubszych przekrojów, równoważących wspomniane natężenia, przyjmuje czasem kształt owalny. Ponieważ transport rur, zwłaszcza przy większych wymiarach rur spawanych, przyczynia się też do tego, więc przed użyciem dobrze jest je wyprawić przy pomocy młota względnie nawet specjalnych urządzeń, jak prasa lub t. p. Owalność kielicha lub czopa uwidacznia się, gdy szablon w pewnym położeniu wchodzi ciasno, zaś w innym, o pewien kąt skręconym, jest luźny i nie przylega szczelnie. Czasem natężenia wewnętrzne materiału wywołują do pewnego stopnia wchrowatość linii stożka, co występuje dopiero po nacięciu gwintu i w takim wypadku nie pozostaje nic innego jak część rury odciąć, wytłoczyć na nowo zbieżność i nagwintować. Wymiary wewnętrzne kielichów i wytłoczenia czopów bada się też przy pomocy mikrometrów do średnic wewnętrznych lub prętów pomiaro-

wych, których długości odpowiadają przepisany średnicom stożka np. na początku i na końcu gwintu. Średnicę zewnętrzną kielichów sprawdza się pierścieniem o wysokości 40 mm i średnicy większej o 0,5 mm od przepisanej dla kielicha.

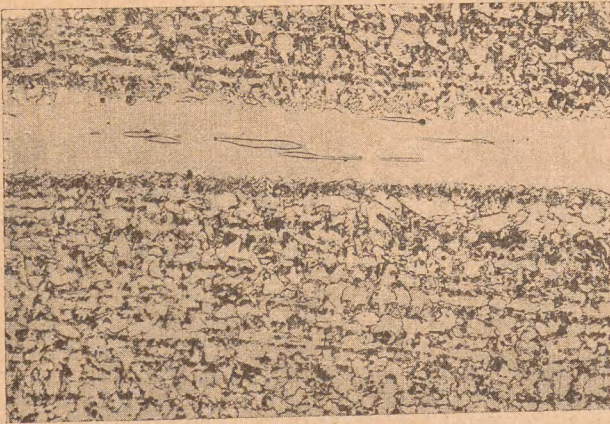
Rury wiertnicze mają mieć przepisany w mm dociąg stały gwintu, t. j. wolną długość gwintu, jaka zostanie po skręceniu dwóch rur na tokarce siłą 6 do 10 ludzi na ramieniu dźwigni 2 m. Ponieważ skręcenie dwóch rur na tokarce wraz z zamocowaniem trwa zwykle więcej jak godzinę, niemożliwym jest wytwórni ani odbiorcy sprawdzić dociągu stałego dla większości rur w sposób bezpośredni. Wprowadzono więc pomocniczy dociąg ręczny gwintu, t. j. wolną długość gwintu, jaka zostanie po nakręceniu na czop lub kielich rury wzorca gwintowego. Przy nieużytych wzorcach i stosowanej u nas 3% zbieżności kielichów i czopów w odniesieniu do średnicy, jest dociąg ręczny około 12 do 15 mm większy od dociągu stałego (na tokarce). Ponieważ przy ciągnięciu wzorca gwintowego się zużywają, przeto kilka początkowych rur z wykonywanej partii skręca się na tokarce na dociąg stały, względnie porównuje się go z dociągiem ręcznym i resztę rur sprawdza się już tylko wzorcami gw. i to dwukrotnie. Raz robi to tokarz zaraz po nacięciu gwintu, drugi raz przy ogólnej kontroli gotowych. Robotnik kontrolujący wybija stemplem wielkość dociągu ręcznego w mm i swój znak. Jak wspomniano dociąg ręczny jest zmienny, w zależności od zużycia wzorca w takim stopniu, że wzorzec, którym się sprawdzi partję rur około 1000 m. daje różnicę w dociągu na początku i końcu nieraz ponad 5 mm. To jest powodem, że podstawą przy odbiorze może być tylko dociąg stały. Sprawdza się go też w myśl Norm M. St. D. P. L. na 4% rur. Posługiwanie się przy odbiorze dociągiem ręcznym w naszym wypadku miałoby rację, gdyby M. St. D. P. L. była w posiadaniu własnych wzorców, używanych tylko do odbioru, jak posiadają niektóre firmy naftowe zagraniczne i wtedy dociąg ręczny możnaby przy danej zbieżności przeliczyć dokładnie na dociąg stały. Ułatwiłoby to sprawdzenie dociągu dla większej ilości rur, ale możliwym będzie dopiero po przeprowadzeniu normalizacji rur wiertniczych, a więc po zmniejszeniu ilości typów. Badanie ścieralności gwintów a także ich odporności przeciw zatarciu się polega na trzykrotnym skręceniu dwóch rur na tokarce na dociąg stały, który po trzecim skręceniu nie powinien się zmniejszyć o 25%. Skręcenie te mają po sobie następować po zupełnym wystygnięciu rozgrzanych skrętów. Rury bez szwu jako z materiału twardego nie nasuwają zwykle obaw co do zmniejszenia dociągu o 25%, zwłaszcza przy 3%-wej zbieżności. Odnieść to można raczej do rur spawanych. Badanie powyższe można jeszcze przeprowadzić w ten sposób, że skręca się ze sobą dwie pary rur, następnie po rozkręceniu krzyżuje się t. j. skręca w innym porządku. W ten sposób ewentualne wady gwintu czy materiału mogą się dodawać i okazać w dociągu lub w szczelności przy próbie na ciśnienie wody. Sposób ten jednak wymaga więcej czasu.

Próbie na ciśnienie wody podlega przy odbiorze około 2% rur w stanie skręconym. Normy przewidują ciśnienie dla rur do 10 cali 70 at., od 10 do 16 cali 50 at. i powyżej 16 cali 40 at.

Rury przyjęte stemplowane są znakiem M. St. D. P. L., obok znaku walcowni, wybitych wy-

miarów rury w mm., daty wykonania oraz liczby porządkowej rury.

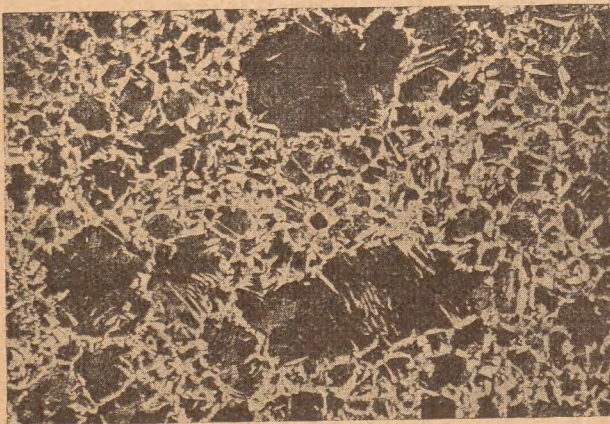
Kontrola rur wiertniczych spawanych nie różni się zasadniczo od kontroli rur bez szwu. Rury te są spawane gazem wodnym. Zwrócić tylko trzeba uwagę na szew jako miejsce najsłabsze, który przy próbie wodnej winien być ostukany młotkiem i każdy

Ryc. 19. 100 x kw. azot. prz. podł.

Struktura drobnoziarnista, oraz wybitne zgrupowanie ferrytu. Ciemne ziarna perlitu, jasne ferrytu, oraz wydłużony żużel.

dokładnie obejrzany. Poprawianie szwu palnikiem acetylenowym należy o ile możliwości unikać a zgoła niedopuszczalnym winno być to w miejscach, gdzie ma być nacięty gwint. Poprawianie szwu acetylenem może bowiem polegać tylko na powierzchniowym zalaniu wadliwego szwu i wtedy jest to coś zupełnie innego niż czyste spawanie acetylenem, które się często stosuje. Szew powinien być czysty i gładki, bez spalonych plam i żużla, który przylepia się, gdy kowadło maszyny do spawania nie jest dość często oczyszczane. Rury ze szwem wykonuje się ze stali zlewnej o 36 do 42 kg/mm², wytrzymałości doraźnej na rozciąganie granicy plastyczności minimum 24 kg/mm² przy 24% wydłużeniu przy zerwaniu, przy długości

Ryc. 20. 100 x kw. azot. prz. podł.

Struktura niejednorodna, ziarnista o zmiennej wielkości ziarn znamionuje przegrzanie. Ciemne ziarna perlitu, jasne ferrytu.

próbki $L = 11,3 (\sqrt{F} = \text{przekrój próbki})$. Materiał o większej wytrzymałości trudno się spawa i w tym leży wyższość rur bez szwu, które można wykonywać z materiału o znacznie wyższej wytrzymałości. To było też w swoim czasie największym impulsem do licznych prób dla wynalezienia sposobu fabrykacji rur

stalowych bez szwu. Przy rurach spawanych daje się otrzymać ściankę równomierniejszą aniżeli przy rurach bez szwu, to też tolerancje jej są przepisane od zera do plus 8%. Ze szczególną uwagą badać należy ściankę na szwie względnie w jego pobliżu.

Jak powyżej wspomniano odbiór łączy się z kontrolą wyrobu rur, względnie obie te czynności uzu-

Ryc. 21. 100 x kw. azot. prz. poprz.

Struktura i żużel na szwie. Ciemne drobne ziarna perlitu, jasne ferrytu i szary żużel.

pełniają się wzajemnie. Łączność z laboratorjami M. St. D. P. L. we Lwowie pozwala na dokonywanie szczegółowych ekspertyz w wypadkach wątpliwych, co wszystko razem wzięte stawia kontrolę i odbiór rur na odpowiednim poziomie i pozwala na zapobieganie względnie zalecanie zabiegów, które przy fabrykacji rur z punktu widzenia nabywcy są pożądane. Ryc. 19 i 20 przedstawiają obrazy mikroskopowe materiału z rur wiertniczych bez szwu, dokonane przez laboratorjum M. St. D. Ryc. 21 i 22 pochodzą z badania szwu dla rur wodociągowych, spawanych gazem wodnym z materiału identycznego co dla rur wiertniczych spawanych.

Sprawą niesłychanie doniosłą jest normalizacja

Ryc. 22. 100 x kw. azot. prz. poprz.

Struktura gruboziarnista na szwie oraz przejście do drobnoziarnistej materiału rury. Ciemne drobne ziarna perlitu, jasne ferrytu i szary żużel.

rur wiertniczych, tak z punktu widzenia nabywców jak i dostawców. Normalizacja w każdej dziedzinie techniki jest najpotężniejszym środkiem w dzisiejszym wyścigu o zdolność konkurencyjną produktów i o ekonomiczną pracę. Brak jednolitych typów rur wiertniczych

przyczynia się u nas do przedłużania terminów dostawy, wysokiej ceny a może i do jakości rur. Fabryka, która otrzymuje zamówienia na kilkaset metrów rur wiertniczych różnych typów, musi dla każdej partji zmieniać kalibry w walcowni, w warsztacie mechanicznym, używać moc rozmaitych narzędzi i wzorców i w razie gdy np. część wyprodukowanych rur okaże się nieodpowiednią, na nowo dla kilkunastu metrów robić to samo.

Fabryka nie może przy takiej różnorodności typów produkować na magazyn i produkcja zamiast płynnej (masowej) jest szeregową a więc nierównie droższą. Korzyści, jakie przyniesie normalizacja przemysłowi

naftowemu będą nie mniejsze niż dla wytwórni. Do tego celu musi jednak paść ofiarą konserwatyzm, do pewnego stopnia właściwy każdemu i następnie przekonanie, że tylko wypróbowane typy rur są dobre. Najgorsze to przetrzymać okres przejściowy t. j. czas używania typów starych i nowych.

Rezultaty pracy M. St. D. P. L. w dziedzinie normalizacji i racjonalizacji w gospodarce materiałowej polskiego przemysłu naftowego nie zawsze mogą, rzecz prosta, wystąpić natychmiast. Potrzebują, jak każda rzecz zresztą czasu. Wymaga to zainteresowania i poparcia wszystkich czynników, jak i wypowiedzenia się ich w sprawie nowych wniosków i życzeń.

Prof. JULJAN FABIĄŃSKI.

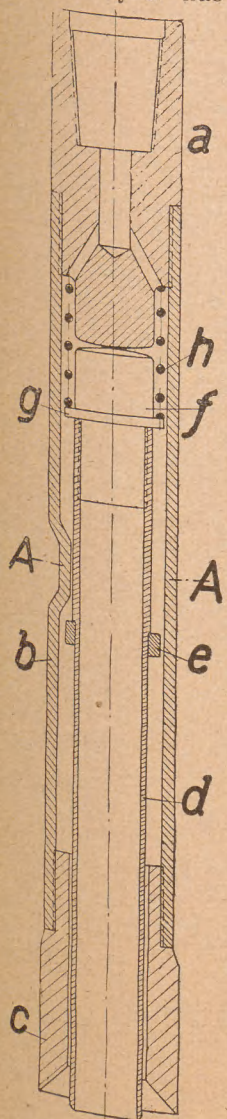
Aparat do odwiercenia rdzeni sposobem udarowym.

Zbytecznym jest uzasadniać doniosłość, jaką mają dla wierceń rdzenie skał. Do tego szczegółu przywiązuje się u nas mało wagi. Zadawalniamy się próbkami z łyżki, na których przy suchych wierceniach nie zawsze można polegać zwłaszcza, gdy cienkie warstwy często się zmieniają. Uzyskiwanie rdzeni zapomocą koron obrotowych jest drogie i zabiera wiele czasu. Trzeba dysponować żerdziami płuczko-

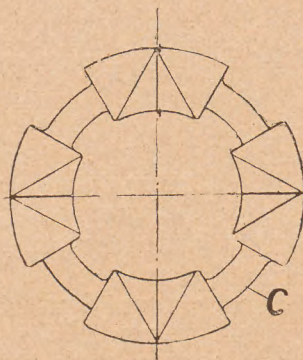
wymi, pompą i wózkiem rotacyjnym, a na przejście z metody udarowej na obrotową, zapuszczenie i wyciągnięcie żerdzi poświęcić, jeżeli otwór głębszy, jedną szachtę lub więcej. Tem tłoczy się niechęć do odwiercania rdzeni. Wygodniejszym od obrotowego jest aparat udarowy. Miałem sposobność widzieć taki w kopalniach w Hannowerskiem i stwierdzić, że w miękkich warstwach, nawet luźnych piaskach pracuje z dobrym skutkiem. Aparat opatentowała w Niemczech, Polsce i Rumunji firma H. Rautenkranz, fabryka maszyn i narzędzi wiertniczych w Celle. Jest on prosty w konstrukcji i użyciu i pozwala odwiercać rdzenie nie tylko płuczka ale i sucho (kanadyjka, wiercenie linowe).

Rys. 1. przedstawia aparat w przekroju podłużnym, „b” jest stalowa rura zewnętrzna z przykręconym do niej łącznikiem „a” dla połączenia z obciążnikiem, „c” jest stalowy but opatrzone, jak wskazuje rys. 2, zębami w formie ostrzy. W rurę zewnętrzną jest wsunięta wewnętrzna „d” zgrubiona u góry, z wkręconem

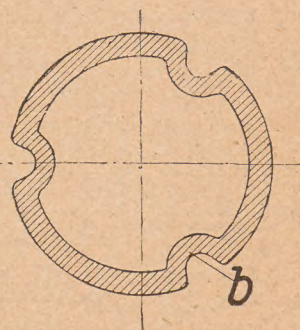
do niej stalowem kowadełkiem „f”; u dołu wewnątrz jest ona nieco stożkowa dla pewniejszego utrzymania rdzenia i zaostrowana. Rura wewnętrzna przy całkowitem wsunięciu wystaje jakie 15 m/m poza zewnętrzną. Łącznik „a” z twardej stali jest w dolnej części wykształcony jako młotek, który podczas roboty uderza o kowadełko. Dla dobrego prowadzenia jest rura zewnętrzna zagięta w trzech miejscach (rys. 3), wreszcie wewnętrzna ma na sobie pierścien „e”, chroniący ją od wysunięcia.

Rys. 1.

Rys. 2.

Rys. 3.

Przy robocie rdzenia rura wewnętrzna stoi, wcina się w spód otworu pod uderzeniami młotka, a rura zewnętrzna odwierca skałę dokoła wewnętrznej, ochraniającej rdzeń. Sprężyna „h” łagodzi uderzenia. Po każdym uderzeniu należy obrócić aparat o mały kąt.

Użytkowa długość rury wewnętrznej około 75 cm., może być i większa, a wtedy jest rura skrócona z kilku kawałków. Droga od pierścienia „e” do górnej krawędzi buta musi być naturalnie większa jak wznios aparatu.

Woda, o ile używa się płuczki, przepływa między rurą zewnętrzną a wewnętrzną, która wystając poza zewnętrzną, chroni rdzeń od zniszczenia przez prąd wody. W twardych pokładach uzyskiwanie rdzeni tym aparatem trudniejsze, ale możliwe. Odwiercony rdzeń trzeba odłamać koronką.

Kronika bieżąca.

Od Redakcji:

W jednym z następnych numerów rozpoczniemy druk cyklu artykułów p. t. „Zagraniczna praktyka polskiego wiertnika“, na podstawie materiałów otrzymanych od bawiących zagranicą inż. Waligóry oraz inż. Klimkiewicza.

—00—

Uroczysty obchód ku czci Ignacego Łukasiewicza urządziła Stow. Pol. Inż. Przem. Naft. w Borysławiu z końcem b. m. Szczegóły podane będą później.

—00—

Osobiste. We wtorek dnia 24 z. m. odbyło się w Warszawie pod przewodnictwem dyr. Hłaski, posiedzenie rady nadzorczej Polskiego Syndykatu Naftowego, na którym wobec rezygnacji Prof. Pilata, dokonano wyboru prezesa Rady. Wybrano jednogłośnie na to stanowisko Inż. Ignacego Boernera, a wybór ten dowodzi ciągłości udziału „Polminu“ w pracach nad reorganizacją przemysłu naftowego. Przy tej okazji podkreślono wybitne zasługi, jakie na polu tem położył Prof. Pilat i upoważniono prezydium Rady do wystosowania doń odpowiedniego pisma.

—000—

Kopalnia ropy w Ropience, należąca dotychczas do „Polskiej ropy“ S. A. w Warszawie, przeszła w drodze prawa powrotu na własność p. Stanisława Lewandowskiego. Celem eksploatacji kopalni, założył p. Lewandowski spółkę pod firmą „Kopalnia ropy **ROPIENKA**, Spółka z ogr. odpow.“. Spółka ma swoją siedzibę we Lwowie, przy ul. Poniatowskiego 1. 7.

—00—

Zjazd uczestników Syndykatu Naftowego. W dn. 9 i 10 b. m. odbędzie się w Warszawie Zjazd uczestników Syndykatu Przem. Naft. Omawiane będą kwestje dotyczące Centralnego Biura Sprzedaży.

—00—

Odczyt p. t. „Badanie czasu czynności wiertniczych“. Dnia 17 b. m. w lokalu głównym Stow. Pol. Inż. Przem. Naft. w Borysławiu o godz. 19, powtórzy inż. Wojnar referat p. t. „Badanie czasu czynności wiertniczych“. Po odczycie odbędzie się dyskusja na temat dalszego programu Sekcji Nauk. Organizacji.

—00—

Komitet Budowy Pawilonu Naftowego Powszechnej Wystawy Krajowej przy Krajowym Towarzystwie Naftowym po ukończeniu prac wstępnych, obejmujących opracowanie programu, uczestnictwa i dokonanie repartycji kosztów oraz rozpoczęcie prac budowlanych w Poznaniu, przystępuje obecnie do zebrania i opracowania materiałów statystycznych. Ze względu na olbrzymi zakres pracy, Komitet nie mogąc się zwrócić do wszystkich osób i apeluje gorąco do wszystkich przemysłowców i pracowników naftowych o dostarczanie materiałów, mogących zilustrować postępy pracy w wiertnictwie.

Adres Komitetu, Lwów, Krajowe Towarzystwo Naftowe, Akademicka 17.

Międzynarodowa konferencja gospodarcza cieplna. W dn. 24-go września rozpoczęły się obrady międzynarodowej konferencji gospodarki cieplnej w Londynie. Na konferencję tę zjechali przedstawiciele 48 państw, co już dowodzi, jak wielkie znaczenie mają narady londyńskie dla jednego z najbardziej podstawowych zagadnień, mianowicie ekonomii paliwa. Przedstawiciele przemysłu elektrycznego, chemicznego, węglowego, naftowego po raz pierwszy w dziejach przemysłu zebrali się na wspólną konferencję, której celem jest usunięcie, a w każdym razie złagodzenie, przeciwieństw pomiędzy poszczególnymi metodami i działaniami gospodarki cieplnej oraz uzgodnienie poglądów na przyszłe możliwości rozwoju ekonomii ciepła.

Międzynarodową konferencję gospodarki cieplnej poprzedziło kilka konferencji, na których omawiane były zagadnienia, należące do tej samej dziedziny, jednakże nie specjalnie, a tylko w związku z zagadnieniami wykorzystania energii mechanicznej. Pierwsza z tego rodzaju konferencji odbyła się w Wembley w 1924 r., a następna w Bazylei w r. 1926. Już na tych konferencjach zagadnienia gospodarki cieplnej były poruszane łącznie ze sprawą gospodarczego znaczenia energii elektrycznej, otrzymanej przez wyzyskanie siły wodnej w porównaniu z wartością gospodarczą elektryczności, uzyskanej przy pomocy metod termicznych, zastosowania elektryczności w rolnictwie, elektryfikacji kolei oraz elektryfikacji przemysłu.

Rada Wykonawcza Międzynarodowej Konferencji Energetycznej zwołała tedy obecnie pierwszą konferencję gospodarki cieplnej — dla której dotychczasowe dwie konferencje energetyczne przygotowały duży i cenny materiał. Konferencja wrześniowa ma tem większe znaczenie, iż została zwołana w najbardziej przełomowym okresie w ewolucji gospodarki cieplnej, kiedy walka węgla, ropy i elektryczności wodnej doszła do największego napięcia i gdy kryzys w przemyśle węglowym i naftowym staje się coraz groźniejszy.

W mowie powitalnej sir Robert Horne podkreślił przełomowy charakter obecnych zmian w gospodarce cieplnej, twierdząc jednakże, że kryzys w przemyśle węglowym zostanie prędzej, czy później przezwyciężony. „Dobrobyt W. Brytanji powstał zbudowany na węglu i węgiel też uratuje W. Brytanję“. Powinno być jedynie zmienione metody techniczne w przemyśle węglowym przez upłynnienie węgla i t. d. Szereg metod, zmierzających do uzyskania płynnego paliwa, został ostatnio wypróbowany, ale, mimo iż bardzo istotne kwestje techniczne zostały rozwiązane, pod względem gospodarczym zastosowania płynnego paliwa, uzyskanego z węgla, przedstawia jeszcze dość duże trudności. (Przełg. gosp.).

Wiadomości z zagłębia

Dowiercenie. Grupa „Małopolska“ uzyskała na kopalni „Chrobry“ w Pasiecznej na szybie Nr. 3. ropę wybuchową w ilości 2,5 wagona dziennie. z głębokości 1127,30 m. w formacji menilitowej.

Na szybie „Stateland XXI“ w Tustanowicach otrzymano produkcję 3 cysterny na dobę w gł. 930 m.

—00—

Produkcja Tow. Naft. „Limanowa“ za wrzesień 1928 r.

Zagłębie Borysławskie:

Produkcja ropy	552.1884 kg.
„ gazu	4,675.262 m ³
„ gazoliny	35.8761 kg.
Przerobiono gazu	4,281.496 m ³

Strzelbice:

Produkcja ropy.	14.6560 kg.
-------------------------	-------------

—00—

Spółka Naft. „Rella-Mella“. Produkcja ropy, względnie gazu ziemnego za sierpień 1928.

Firma	Miejscowość	Kopalnia	Produkcja	
			ropy kg.	gazu m ³
„Rella-Mella“	Mrażnica	Szczur	—	17.856
	—	Rella	9.7796	13.392
	—	Mella	59.1485	32.248
	—	Beno	41.0990	49.104
	—	Pogoń	7.6218	13.392
			<hr/>	<hr/>
			117.6489	124.992
„Bonariva“	Mrażnica	Livia	—	44.640
	—	Guido	31.8271	80.352
				<hr/>
			31.8271	124.992

Przegląd zagraniczny.

Z Amerykańskiego przemysłu naftowego *)

I. Produkcja ropy naftowej.

Produkcja ropy w roku 1927 osiągnęła niebywała dotąd wysokość i wyniosła

	905,094.000 baryłek
w roku 1926 —	766,504.000 „
wzrost	138,590.000 baryłek

Wzrost ten wynosi okragło 5.5% w porównaniu z rokiem poprzednim, t. j. 1926.

Tablica I podaje produkcję podług stanów. Jak widać, do wzrostu produkcji przyczyniły się głównie Stany Oklahoma, Texas i do pewnego stopnia California. Następujące pola naftowe położone w tych trzech stanach spowodowały wzmogoną produkcję:

a) Seminole, Oklahoma. Pole to zostało odkryte w lipcu 1926 i obejmuje pięć poszczególnych części, t. j. 1. Właściwe Seminole City, 2. Earlsboro, 3. Bowlegs, 4. Searight i 5. Little River.

Produkcja tego pola wyniosła w r. 1926: . . .	9,391,905 baryłek
„ 1927: . . .	136,892,511 „
Razem . . .	146,184,416 baryłek

Szczyt produkcji osiągnięto w lipcu ubiegłego roku, kiedy to dzienna produkcja wahała się około 500.000 baryłek. Do tak ogromnej produkcji przyczyniło się, w znacznej mierze zastosowanie ściśnionego powietrza i gazu do eksploatacji ropy (air end gas lift).

Prawdopodobnie, z końcem ubiegłego roku, odkryto dalsze partie tego pola, ale na skutek umowy między producentami wstrzymano dalsze wiercenia w tym okręgu i narazie nic nie można powiedzieć o przyszłej produkcji.

b) Texas Panhandle (Amanillo). Pole to produkuje od 1925 r.

1925	429.000 baryłek
1926	13.370.000 „
1927	39,831.000 „
Razem	53.630.000 baryłek

Produkcja przekroczyła swój najwyższy punkt w pierwszej połowie ubiegłego roku. Obecnie stale i równomiernie opada, nie zagrażając już zbytnio rynkowi.

c) Spindletop, Texas. Odkryte w roku 1901. Znaczenie jego upadło niemal zupełnie w r. 1920. Dopiero w roku 1925 odkryto głębszy piaskowiec, który znowu podniósł produkcję do wielkich rozmiarów.

Produkcja w roku 1925	429,000 baryłek
1926	13,730.000 „
1927	21,404.000 „
Razem	35,563.000 baryłek

Charakterystycznym jest, że dzienna produkcja tego pola doznaje silnych wahań, ale szczyt swój już przekroczyła i jeżeli w przyszłości nie zostanie odkryty jeszcze jakiś głębszy piaskowiec (o ile tylko istnieje) to pole już wielkiej roli nie odegra.

Tablica I.

PRODUKCJA ROPY NAFTOWEJ w STANACH ZJEDNOCZONYCH A. P.*) w roku 1927

(Produkcja w tysiącach baryłek po 42 galony)

Arkansas	40,326
California	231,153
Colorado	2,796
Illinois	7,007
Indiana	858
Kansas	40,769
Kentucky	6,787
Louisiana	21,100
Michigan	439
Montana	5,112
New Mexico	1,208
New York	2,243
Ohio	7,589
Oklahoma	277,309
Pensylwanja	9,646
Tennessee	64
Texas	213,798
West Virginia	6,059
Wyoming	21,001
Razem	895,336
	<hr/>
	9,758
	<hr/>
	905,094

*) Sprawozdanie konsulatu Rzplitej Polskiej w Pittsburgu.

**PRODUKCJA ROPY NAFTOWEJ
wedle ciężaru gatunkowego*) w roku 1927**

Lekka ropa (poniżej 24° A. P. I. lub 0,910)	784.066
Ciężka ropa (powyżej 24° A. P. I.)	111.262
Razem	895.336
	9,758
	905,094

d) West Texas. Jest to największy na świecie obszar roponośny, jaki kiedykolwiek został odkryty. Obejmuje on następujące powiaty w zachodnim Texas: Reagan, Mitchell, Winkler, Howard, Upton-Crane, Crockett, Glascoc, Lovis, Pecos i Ector. Odkryto go w roku 1926 z produkcją:

1926	13,239.000 baryłek
1927	41,894.000 „
Razem	55,133.000 baryłek

Pole to nie jest jeszcze należycie odwiercone, gdyż istnieje obawa zalania rynku i niżki cen. Narazie wiercenie i produkcja są ograniczone umową między producentami. Do tej umowy przyczyniło się głównie odwiercenie kilku niezmiernie produktywnych otworów, z których jeden dawał dziennie 68.000 baryłek. Obecnie wszystkie szyby zamknięto, pozwalając tylko na produkowanie 1.000 baryłek dziennie z każdego.

e) Huntington Beach, California. — Produkcja przeszła swój szczyt z końcem 1926 roku, ale ilość ropy wyprodukowanej w 1927 roku była większa:

1926	19,064.637 baryłek
1927	26,269.633 „
	45,334.270 baryłek

Obecnie produkcja już równomiernie opada.

f) Ventura Avenue, California. — Jest

*) Dany według „Petroleum Statistics“ Departament of Commerce, U. S. Bureau of Mines.

to jedno z nielicznych pól naftowych, będących w posiadaniu kilku wielkich kompanij, które wspólnie prowadzą racjonalną eksploatację bez nagłych skoków w produkcji. Ventura jest mało odwierconym polem i przedstawia jeszcze do eksploatacji ogromną część nietkniętą niemal, a jednak stwierdzoną co do swej produktywności. Wspólna gospodarka tamtejszych producentów przez długi jeszcze czas utrzyma produkcję na jednakowym poziomie.

Produkcja za dwa ubiegłe lata przedstawia się następująco:

1926	14,795.495 baryłek
1927	17,881.724 „
	32,677.219 baryłek

g) Seal Beach, California. Odkryty w r. 1926 z bardzo szybko wzrastającą produkcją, która swój szczyt osiągnęła we wrześniu ub. roku.

1926	587.107 baryłek
1927	16,344.026 „
	16,931.133 baryłek

O ile nie zostanie odkryty głębszy piaskowiec, jak to miało miejsce w sąsiednim Long Beach, to produkcja pierwszego będzie szybko spadać. Spadek ten dał się szczególnie zauważyć z końcem ub. roku głównie z powodu niezwyklej gęstości otworów na jednostkę powierzchni.

h) Long Beach, California. Produkcja od 1923 roku. Wydał on największą ilość ropy na jednostkę powierzchni. Z końcem ubiegłego roku odkryto głębszy piaskowiec ropny (głębokość przeszło 6.000 stóp). Niewątpliwie przyczyni się to do wzrostu produkcji tego pola o 60—75%. — Long Beach w ubiegłym roku do ogólnego wzrostu produkcji w Stanach Zjednoczonych prawie, że się wcale nie przyczynił.

(C. d. n.)

Światowa wytwórczość ropy w I. półroczu 1928.

Wydobycie ropy w I. półroczu 1928 r. (na podstawie danych przybliżonych) w ważniejszych krajach — wynosiło 574.898.000 baryłek, zwiększyło się zatem o 18.047 tys. baryłek w porównaniu z I. półroczem r. 1927. Poważne zwiększenie wytwórczości całego świata, wykazuje Wenezuela, Kolumbja, Z. S. S. R. i Rumunja. Natomiast duży spadek w wydobyciu ropy zaznaczył się w Stanach Zjednoczonych A. P. i Meksyku. Należy zauważyć, że ograniczenie wydobycia ropy w Stanach Zjednoczonych przeprowadzone było celowo dla poprawienia cen produktów naftowych na rynku. Poszczególne kraje wytworzyły następujące ilości ropy:

	I. półrocze roku:		+ lub — w I półr. r. 1928
	1928	1927	
	w 1000 baryłek		
Stany Zjednoczone A. P.	434.309	437.627	— 3.318
Meksyk	27.417	33.883	— 6.466
Wenezuela	46.112	27.752	+ 18.360
Kolumbja	10.055	6.100	+ 3.955
Z. S. S. R.	39.924	36.283	+ 3.641
Rumunja	14.427	12.653	+ 1.774
Polska	2.654	2.553	+ 101
razem	574.898	556.851	+ 18.047

(Przegląd Gosp.)

— 00 —

Meksyk.

Dowiercenie nowego otworu o produkcji wybuchowej. We wschodniej części znanej miejscowości Panuco w Meksyku, dowiercono w głębokości 508 m. obficie produkujący szyb, którego dzienna wydajność dochodzi do 1.260 baryłek.

— 00 —

Produkcja ropy w miesiącu lipcu b. r. osiągnęła według dotychczasowych danych wysokość 2,807,579 baryłek ropy, wartości 589.004 dolarów meksyk. W miesiącach maju i czerwcu b. r. zużyto 39,550,236 benzyny, jako środka popędowego do samochodów etc., której wartość wyniosła 1,186,507 dol. meks.

Rosja.

Postępy poszukiwań geologicznych za ropą. — Na tegorocznym Zgromadzeniu Komitetu Geologicznego, które odbyło się w miesiącu lutym w Leningradzie, podano szereg ciekawych sprawozdań, które wskazują na wielki postęp prac geologicznych w roku 1927. Około 100 rozmaitych drużyn poszukiwawczych wzięło udział w pracach geologicznych w różnych zagłębach Rosji dla ustalenia właściwych profilów geologicznych.

— 00 —

Stany Zjednoczone.

Ograniczenie produkcji w zagłębii Oklahoma. Jak informują z Tulsa, wydała komisja Stanu Okla-

homa zarządzenie, wedle którego cała produkcja ropy tego zagłębia ma podlegać stałej kontroli. Zarządzenie to obowiązuje z dniem 10. września. Wydobycie ropy ustalono do końca roku bieżącego

na 700.000 baryłek dziennie. Zaznaczyć należy, że dotychczasowa produkcja dzienna w zagłębiu Oklahoma wynosiła przeciętnie 650.000 baryłek.

—00—

Życie gospodarcze.

Ceny ropy naftowej.

w wysokości, ustalonej dla ropy, przypadającej na udziały brutto, na miesiąc wrzesień 1928 r. (za 1 wagon po 10 ton).

Marka:

Kryg Czarna	Zł. 1.472.—
Rymanów	„ 1.611.—
Krościenko parafinowa, Równe Rogi parafinowa, Krosno parafinowa, Ropienka ad Dukla, Paszowa	„ 1.645.—
Borysław, Tustanowice, Orów, Popiele, Wierzchnia Mraźnica, Słoboda Rungurska, Kosmacz, Opaka, Strzelbice, Rajske, Łodyna, Hołowiecko, Zmiennica-Turzepole, Wulka, Węglówka, Lipinki, Libusza, Wańkowska	Zł. 1.732.—
Zagórz, Równe Rogi bezparaf., Szymbark	„ 1.767.—
Ropienka Dolna	„ 1.784.—
Kryg Zielona, Rypne loco Broszniów	„ 1.819.—
Krosno bezparaf., Krościenko bezparaf.	„ 1.853.—
Klimkówka, Iwonicz	„ 1.905.—
Urycz	„ 1.992.—
Harkłowa	„ 2.026.—
Bitków (loco zbiorniki Comp. Fr.-Polon.)	„ 2.183.—
Pofok, Grabownica Humniska	„ 2.252.—
Schodnica	„ 2.338.—
Bitków (loco zbiorniki Dąbrowa), Pasieczna	„ 2.425.—
Kłęczany	„ 2.944.—
Stara Wieś	„ 3.291.—

Uwaga. Państwowe Zakłady Naftowe zakupują z ropy brutto-wej wyprodukowanej w miesiącu sierpniu ropę następujących marek:

Borysław, Opaka, Grabownica - Humniska, Harkłowa, Kryg - Zielona, Krosno bezparaf., Krościenko bezparaf., Węglówka, Iwonicz, Klimkówka, Libusza, Lipinki, Wulka.

Cena gazu ziemnego.

w zagłębiu Borysław-Tustanowice za miesiąc wrzesień 1928 roku ustalona przez Izbę Handlową i Przemysłową we Lwowie w porozumieniu z Krajowym Towarzystwem Naftowym

5.10 groszy za 1 m³.

Przy obliczeniu ceny gazu, przypadającego na udziały brutto odliczają kopalnie z powyższej ceny koszty zabierania gazu z kopalni, t. j. koszty tłoczenia i t. p.

—000—

Płace robotników w przemyśle naftowym.

Komisja dla regulacji płac robotników naftowych stwierdziła na posiedzeniu dnia 29. września b. r., że w czasie od 31. sierpnia do 29. września b. r. wynosiła przeciętna zniżka drożyzny o 0.336%.

Wobec tego pozostały płace na miesiąc październik 1928 oraz dodatki niezmienione.

Relutum za naftę i węgiel niezmienione.

—00—

Ustawodawstwa i rozporządzenia.

Podatki i opłaty.

Opłata za duplikat świadectwa przemysłowego.

Duplikat świadectwa przemysłowego (art. 39 ust. z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 79, poz. 550) podlega opłacie w wysokości Zł. 1. Prócz opłaty stempłowej nie pobiera się żadnej dalszej opłaty (art. 154 ust. 3 ustawy o opłatach stempłowych).

Przepis wyżej wspomnianego art. 39, na mocy którego wydanie duplikatu świadectwa przemysłowego następuje „za zwrotem kosztu formularza“, został uchylony postanowieniem, zawartem w ustępie ostatnim art. 171 ustawy o opłatach stempłowych.

Podanie o wydanie duplikatu świadectwa przemysłowego, podlega opłacie stempłowej w wysokości Zł. 3 na mocy art. 145 ustawy o opłatach stempłowych.

—00—

Spoleczne.

Kary i księgę kar pieniężnych, nakładanych na robotników normuje rozporządzenie Min. Pracy i O. S. z dnia 31. IX. 1928 r. i z dnia 1. IX. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 732 i 733).

—00—

Przedłużenie terminu do składania podań o przywrócenie uprawnień, utraconych z powodu przerwy w ubezpieczeniu funkcjonariuszów prywatnych (pracowników umysłowych), przebytem przed 1-y m. stycznia 1928 r. normuje rozporządzenie Min. Pracy i O. S. z dnia 31. VIII. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 743).

—000—

Judykatura.

Zbiorowa prokura a podatek dochodowy. Wedle art. 21 ustęp 3 ustawy o podatku dochodowym („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 58/1925) za zyski bilansowe osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, uważa się m. in. także te kwoty pensyj i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia osób, biorących czynny

udział w zarządzie przedsiębiorstwa i zarazem wchodzących do składu zarządu, rad nadzorczych, komitetów dyskontowych i komisji rewizyjnych w charakterze członków lub ich zastępców oraz osób, upoważnionych do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa — które przy kapitale zakładowym do Zł. 500.000 przekraczają 15% tego kapitału, przy kapitale od Zł. 500.000 do Zł. 750.000 przekraczają sumarycznie kwotę Zł. 75.000, przy kapitale zaś zakładowym powyżej Zł. 750.000 przekraczają 10% kapitału. Z powyższego postanowienia ustawy wynika, że kwestję, które osoby winny być do powyższej kategorii osób zakwalifikowane, należy rozpatrywać na zasadzie kryteriów, ustawowych odnośnie każdej poszczególnej osoby oddzielnie. Błędne jednak jest rozumowanie, że pod wyrazem „osób“ należy rozumieć poszczególne osoby fizyczne, a przeto prokura łączna dla całej dyrekcji, złożonej z 3 osób, z których żadna nie posiada osobnego pełnomocnictwa do samodzielnego prowadzenia przedsiębiorstwa, wyklucza tem samem zastosowanie do tych osób powyższego postanowienia ustawy. Aczkolwiek kryteria, podane w części 3 art. 21 ustawy, muszą zachodzić co do każdej osoby, której wynagrodzenie ma być w sumie, przekraczającej ustawową granicę, włączone do podstaw wymiaru, to jednak brak w ustawie jakiegokolwiek bądź podstawy do przyjęcia, że niema tych kryteriów w wypadkach, gdy uprawnienia, o których mówi ten przepis, a w szczególności prawo samodzielnego prowadzenia przedsiębiorstwa, nie służy żadnej osobie indywidualnie, lecz paru lub więcej osobom łącznie, jako współuprawnionym. Wniosku takiego nie dopuszcza nawet wykładnia gramatyczna tego przepisu, nie mówiąc o logicznej, skoro przepis ten używa konsekwentnie liczby mnogiej, a określenie, zawierające treść wspomnianych uprawnień odnosi również do „osób“, a nie osoby, wyrażając tem samem dostatecznie jasno, iż dla zastosowania rzeczonoego przepisu jest obojętne, czy uprawnienia te służą tylko jednej, czy też więcej osobom łącznie. Do tych samych wyników prowadzi zresztą i wykładnia logiczna, skoro się zważy, że oczywistą intencją tego przepisu jest zapobieżenie uszczuplania podstaw wymiaru, ze szkodą Skarbu Państwa i wbrew konstrukcji ustawy o podatku dochodowym, przez wyczerpywanie wyników operacyjnych przedsiębiorstwa pensjami i wynagrodzeniami, a zatem kosztami handlowymi, niewspółmiernymi do kapitału zakładowego danego przedsiębiorstwa.

W konsekwencji zapatrywania prawnego, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał za nieuzasadnione żądanie wyłączenia z podstaw opodatkowania wynagrodzenia prokurentów o łącznej prokurze ponad ustawowe normy (wyrok N. T. A. z dnia 25/VI 1928 r. L. Rej. 4135/26 w sprawie Direction der Disconto-Gesellschaft, Filiale Kattowitz w Katowicach).

—00—

Amortyzacja w przedsiębiorstwach koncesjonowanych. Fundusz rezerwowy na amortyzację ka-

Kronika gospodarcza.

„Małopolska“ podwyższa kapitał zakładowy. „Aj. Wsch.“ donosi: Francuska Sp. Akc. „Ma-

pitału akcyjnego z powodu wygasania koncesji, zezwalającej na prowadzenie przedsiębiorstwa, nie może być zaliczony do kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia dochodów, o czym mówi art. 6 ustawy o podatku dochodowym („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 58/1925), jak również nie należy do kategorii prawidłowych odpisów na amortyzację przedmiotów majątkowych, wyliczonych w tymże artykule taksatywnie, a mianowicie: budynków, maszyn i wszelkiego martwego inwentarza.

Przepis § 16 p. 5 rozporządzenia wykonawczego do wymienionej ustawy zastosowania do funduszu omawianego mieć nie może, albowiem dotyczy on tylko nabytych odpłatnie przywilejów i praw majątkowych, jak: wynalazki, czyli patenty i prawa autorskie. Koncesji przepis powyższy nie wymienia, niewątpliwie dlatego, że różni się ona istotnie zarówno pod względem prawnym, jak i gospodarczym od wspomnianych praw. Wystarczy wskazać na charakter niejako monopolistycznej koncesji, która wyklucza wszelkie ryzyko i pozwala na odpowiednie uwzględnienie przyszłego ubytku w majątku, na skutek przewidywanego wygaśnięcia tejże, z góry w cenie produktu, co przy innych prawach z reguły jest wykluczone. A gdyby nawet koncesje zaliczyć do grupy praw, nabytych odpłatnie przy przejęciu całego przedsiębiorstwa, to zapłata za koncesję przedstawiałaby się jako wydatek na nabycie źródła dochodu, który jako taki pod żadną postaćią, a zatem i w formie stopniowej amortyzacji, nie jest potrącalny z dochodu, podlegającego opodatkowaniu.

Wyłączenie z podstaw opodatkowania amortyzacji kapitału zakładowego w ścisłym tego słowa znaczeniu sprzeciwiałoby się przepisom art. 21 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym, który wyraźnie stanowi, że sumy, przeznaczone na umorzenie kapitału zakładowego, uważa się za zyski bilansowe, podlegające opodatkowaniu w myśl ust. 1 tegoż artykułu (wyrok Najw. Trybunału Administracyjnego z dn. 11/IV 1928 L. Rej. 2767/26 w sprawie Sp. Akc. Radomskie Towarzystwo Elektr.).

—00—

Różne.

Ulgi w przedmiocie opłat za wpisy do rejestru handlowego normuje rozporządzenie Min. Sprawiedliwości z dnia 8. IX. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 751).

—00—

Ujawnienie nazwisk tajnych donosicieli. Ministerstwo Skarbu, okólnikiem z dn. 12/VII 1928 r. L. D. VI 60/1 poleciło Izdom skarbowym wydać stosowne zarządzenie, aby funkcjonariusze, którym powierzono przeprowadzenie dochodzeń karnoskarbowych na skutek tajnych doniesień, postępowali w swoich czynnościach urzędowych w ten sposób, by wykluczone było ujawnienie tajnego donosiciela z wyjątkiem wypadku, przewidzianego w § 14 rozporządzenia z dn. 15 listopada 1926 r.

—00—

łopolska“, która stanowi część koncernu Credit General des Petroles podwyższa swój kapitał z 80 milj. fr. do 250 milj. wypuszczając w październiku nową emisję 100-frankowych akcji kat. A. w liczbie 1,700.000. Emisja ta

rozdzielona będzie wśród dotychczasowych akcjonariuszy w sposób następujący: 1 nowa akcja A. za każdą starą akcją A., 8 nowych akcji A. za 1 świadectwo założycielskie, 13 akcji nowych A. za 1 akcję B. Pozostała nierozdzielona część akcji nowych będzie rozdzielona między starych akcjonariuszy w stosunku zgłoszeń. Cena emisyjna nowych akcji wynosi franków 150 płatnych 75 franków przy subskrypcji i 75 przed 20 stycznia 1929 roku. Ogłoszenie o nowej emisji tak korzystne dla dotychczasowych akcjonariuszy spowodowało wielką zwyżkę akcji, które w ciągu ostatniego tygodnia podniosły się z 1235 na 1510, a udziały z 7775 na 9550.

— oo —

Nowy związek hurtowników nafty. „Aj. Wsch.“ donosi: Kilka większych firm warszawskich, handlujących hurtowo naftą a mianowicie: Filipowski i Sp., H. Mincberg, H. i L. Prywes, S. Cyderowicz, S. Neu, F. Szatensztejn, oraz Sucherstoł i Bakenrot łączą się w związek i likwidując poszczególne swe zakłady, utrzymują narazie dwa, z czasem zaś będą posiadały tylko jeden. Związek ten zorganizowany na zasadach spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, będzie się opierał na umowie z Syndykatem Naftowym, której mocą Syndykat zobowiązuje się przydzielać Związkowi dla sprzedaży rocznie 295 cystern nafty oraz 250 cystern benzyny. Związek natomiast podpisze gwarancję niesprowadzania żadnych ilości tych produktów poza Syndykatem Naftowym. Nowy ten Związek, po podpisaniu umowy z Syndykatem, o co toczą się obecnie rokowania, niezwłocznie rozpocznie swą działalność.

— oo —

Kalendarzyk podatkowy na październik 1928 r.
W październiku r. b. płatne są następujące podatki:

- 1) od 15 października do 15 listopada — wpłata II raty podatków gruntowych za 1928 r.;

— oo —

PIŚMIENICTWO.

„Przegląd Organizacji“ organ Instytutu Naukowej Organizacji Nr. 9 z września wyszedł z druku. Treść: Inż. Piotr Drzewiecki „Polska w oczach Harringtona Emersona“, W. Adamiecki „Kontrola robocizny w warsztatach kolejowych“, Inż. Waclaw Jacyna „Badania nad przewozem kopalnianym“, Dr. Karol Arct „Środki łączności a naukowa organizacja urzędów“, oraz „Sprawozdanie z działalności Instytutu Naukowej Organizacji“, z towarzystw naukowych, kronika i przegląd wydawnictw

W ostatnim czasie ukazała się w druku jako odbitka z „Kosmosu“ tom 53, zesz. I. 1928, praca pp. Arctowskiego i Z. J. Zielińskiego p. t. „**O ropach bitkowskich**“. Jest to współpraca chemji z geologią w celu wyszukania metody, za pomocą której możnaby na podstawie analiz poszczególnych rop wnioskować o ich pochodzeniu, rodzaju i orientacji w terenie złóż, ich zasobności i ewentualnej łączności tychże.

Studjum porównawcze oryginalnie zaopatrzone ciekawymi wykresami i zestawieniami należy powitać z uznaniem zwłaszcza, że obecnie dla przyszłości polskiego przemysłu naftowego

2) do 15 października — wpłata podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w wrześniu — przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe I—V kat., prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

3) do 15 października — wpłata zaliczki na poczet państwowego podatku przemysłowego od obrotu za kwartał III 1928 r. w wysokości jednej piątej części kwoty podatku od obrotu, wymierzonego za rok 1927, przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, nie prowadzące prawidłowych ksiąg handlowych, oraz przez zajęcia przemysłowe;

4) do 1 listopada — wpłata państwowego podatku dochodowego w wysokości różnicy między kwotą podatku, wymierzonego na rok podatkowy 1928 (wymienionej w doręczonych nakazach płatniczych) a kwotą podatku, zapłaconego w terminie do 1 maja r. b., względnie, o ile przed dniem 15 października r. b. nie doręczono nakazu płatniczego — wpłata II połowy podatku, przypadającego od zeznanego dochodu, a w razie niezłożenia zeznania o dochodzie za rok 1927 — wpłata połowy podatku, wymierzonego na rok 1927;

5) w ciągu 7 dni po dokonaniu potrącenia — wpłata podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

Nadto płatne są w październiku zaległości z tytułu podatku majątkowego oraz kwoty zaległości odroczonej i rozłożonej na raty z terminem płatności w miesiącu październiku, tudzież podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

— oo —

ogromnej wagi są badania poszukiwawcze. Zapewne niebawem rozpoczną się próbne wiercenia „Pioniera“, w których to poczynaniach podobne prace geochemiczne obok geofizycznych mogą oddać niepomierne usługi.

Sumienne przeprowadzenie badań i daleko idąca ostrożność w wyciąganiu wniosków nadają poważny charakter całej pracy, która według zapowiedzi autorów będzie w dalszym ciągu systematycznie przeprowadzana i której należy życzyć jak najlepszych wyników.

Inż. R. G.

Z szeregu prac zamieszczonych w „Przeglądzie Górniczo-Hutniczym“ ukazała się obszerna praca Inż. Władysława Łoskiewicza pod tytułem „**Kadm**“. W opracowaniu swem mającym na celu rozpowszechnienie zastosowania metalu tego w technice, podaje autor właściwości fizyczne i chemiczne kadmu, dalej stopy kadmu i układy, które zastępują związki międzymetaliczne. Wydawnictwo zaopatrzone w szereg tabel i wykresów, daje cenne zestawienie cech tego metalu.

Pamiętajmy o wydawnictwie pierwszego w języku polskim

„PODRĘCZNIKA NAFTOWEGO“

Informacje :

Sekretariat Komitetu Redakcyjnego

Lwów, ul. Akademicka 17 III p.

Rachunek bieżący :

Polski Bank Przemysłowy

we Lwowie.

„La Revue des Combustibles liquides“ zeszyt Nr. 57 z sierpnia-września b. r. Treść: Chronique maritime, Moteurs et bruleurs, Automobile et Aeronautique, Bibliographie, Pétrole et derives (diagrammes de la production de pétrole et dérivés aux Etats-Unis et du cours des produits pétrolifères pendant les années 1927 et 1928, Informations générales concernant l'industrie pétrolière dans les divers pays du monde, Statistiques: Production, Importation, Exportation, Prix), Derives de la houille, schistes, lignites (Renseignements, statistiques, prix), Transports et emmagasinage (Marché des frets pour bateaux-citernes), Chronique documentaire.

„The Polish Economist“ zeszyt Nr. 10 z października opuścił prasę. Zeszyt poświęcony prawie w całości rozwojowi portu polskiego w Gdyni, zamieszcza artykuły: „The port of Gdynia“, „Solidarity between Gdynia and Danzing“, „The construction of the port of Gdynia“, „Gdynia as a port city“, „Production and trade“, „Finance and banking“, „The port town of Gdynia“, „The Polish State steamship Company“, „Bergenske baltic transports ltd.“, „The electrification of the port of Gdynia“, „Rice husking plant“, „Union of dairy and egg Co-operative societies“, „International shipbuilding and engineering co, ltd.“

„Oil Field Engineering“, miesięcznik poświęcony sprawom przemysłu naftowego, z października b. r. opuścił prasę. Na szereg bogato zaopatrzonych w wykresy, rysunki i fotografie artykułów składa się: „Forecasting the Price Trend“ (By Campbell Osborn), „Oilfield Calendar“, „Rotary Mud and a Mud Mixing Plant“ (By Col. E. H. Wilcox), „Developing the Oil Field Equipment Market Abroad“ (By William Gretzinger), „Editorials“, „Difficult Conditions Met by Modern Cementing

Systems“ (By Bernard H. Scott), „New Publications“, „Gas Measurement—Its Practical Application“ (By W. A. Lawdon), „Your Questions Answered“, „Interesting Views From the Mid-Continent Fields“, „West Texas Represents the Country's Largest Reserve Supply of Petroleum“ (By Harold Vance), „Hof to Splice Wire rope“, „International Petroleum Exposition October 20-29 at Tulsa“, „Statistics“, „New Equipment“.

„Erdöl und Teer“ z 25 września (zeszyt Nr. 27) podaje: „Amerikanischer Marktbericht“, „Die Lage auf dem deutschen Steinkohlenteerproduktenmarkt“, „Der deutsche Braunkohlenteerproduktenmarkt“, „Vom Tankfrachtenmarkt“, „Produktionstaktik“, „Neue Aeuserungen Mr. Teagle's über die Zukunftsaussichten“, „Ein Betrag zum Petroleumweltkampf“, „Die französische Petroleumgesetzgebung“, „Rumänischer Petroleumskandal“, „Berichte über Einzelunternehmungen“, „Aus dem Handelsregister“, „60 Geburtstag vom Prof. Dr. Fritz Frank“, „Die Erdölindustrie im Jahre 1927“, „Referate, Patentübersicht und Mitteilungen aus der Praxis (Eine neue elektrische Antriebsmaschine für Tiefbohrzwecke)“.

„Petroleum“ z 1. września Nr. 28 Treść: „Über technische Fragen und Fabrikationsmethoden der Petroleumindustrie“ (von Dr. M. Freund), „Sulzer-Bohrloch-Zentrifugalpumpen“, „In welcher Beziehung stehen Diatomeen zur Erdölbildung?“ (Von A. F. v. Stahl), „Die verschiedenartige Bezeichnung von Mineralölprodukten (Nomenklaturen) bei der zollmäßlichen Behandlung“, „Referate, Personales, Produktion, (Deutschland, Polen, Türkei, Argentinien, Bolivien, Brasilien, Chile, Mexiko, Trinidad, Australien). „Verarbeitung und Verteilung“, (Deutschland, Jugoslawien, Mexiko), „Die Marktlage für Mineralölprodukte im September 1928“, „Finanzielle Chronik, Bücherschau“.

STATYSTYKA.

według danych Min. Przemysłu i Handlu.

Wydobycie i obrót ropą w lipcu 1928 r.

w cysternach.

OKRĘG GÓRN.	Prod. brutto	Opał	Manco	Prod. czysta	Ekspe- dycja	Za- pasy
Jasło	650	2	9	638	806	562
Drohobycz	5.487	10	365	5.113	4.889	4.179
Stanisławów	349	4	9	336	365	349
Razem	6.486	16	383	6.087	6.060	5.090

Produkcja i przeróbka gazu ziemnego^{*)}

w lipcu 1928.

Wydobycie gazów ziemnych	37.700 tys. m. ³
Ilość przerobionego gazu	22.260 „ „
Wytwórczość gazoliny	2.530 t.
Zbyt gazoliny w kraju	2.474 „
Eksport gazoliny	93 „
Liczba robotników w gazoliniarniach	175

^{*)} Dane tymczasowe

Rafineryjny przemysł naftowy w lipcu 1928 r.

Przeróbka ropy — 59.843 ton.

Zapasy ropy dnia 31. VII. — 42.473 ton.

w tonach.

PRODUKT	Zapas dnia 30. VI. 1928 r.	Przychód produktów naftowych		Rozchód produktów naftowych		Zapas dnia 31. VII. 1928 r.
		Wytwórczość	Dowóz do rafinerij	w kraju	zagranicą	
Benzyna	17.723	8.441	2.474 ¹⁾	6.032	4.909	17.697
Nafta	48.010	17.950	—	6.514	3.410	56.036
Olej gazowy	30.976	8.158	—	4.108	5.355	29.671
Oleje smarowe	41.312	7.189	—	5.854	3.188	39.459
Parafina	5.182	2.209	—	505	2.032	4.854
Świece	147	4	—	8	—	143
Wazelina	31	32	—	21	—	42
Asfalt	10.391	1.729	—	754	638	10.728
Koks	751	871	—	135	617	870
Stałe smary	349	68	—	115	25	277
Półprodukty	69.513	8.211	—	658	1.035	76.031
Pozostałości						
Razem	224.385	54.862	2.474	24.704	21.209	235.808

¹⁾ Gazolina z gazu ziemnego.

Ilość robotników zatrudnionych 31. VII. — 4.657.

Eksport produktów naftowych z podziałem na kraje.

w tonach.

Lipiec 1928.

Kraj	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje smarowe	Parafina	Świece	Asfalt	Koks	State smary	Półprodukty	Pozostałości	RAZEM
Austria	235	—	1723	420	135	—	81	163	8	135	—	2900
Czechosłowacja	3740	1889	133	965	92	—	10	26	9	125	—	6989
Gdańsk	386	1256	1042	1179	768	—	16	—	—	461	14	5122
Litwa	—	72	194	—	—	—	—	—	—	—	—	266
Rumunia	—	—	—	25	—	—	—	—	4	1	—	30
Szwajcaria	66	—	1180	61	—	—	—	—	—	141	—	1448
Łotwa	—	110	159	134	—	—	—	—	—	15	—	418
Szwecja	39	54	14	30	—	—	61	—	—	—	—	198
Grecja	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	10
Jugosławia	13	—	—	85	112	—	—	—	4	—	—	214
Włochy	48	—	—	36	265	—	—	—	—	—	—	349
Niemcy	72	15	104	30	525	—	470	428	—	134	—	1778
Francja	247	—	761	47	15	—	—	—	—	—	—	1070
Dania	38	14	30	—	—	—	—	—	—	—	—	82
Węgry	25	—	15	176	65	—	—	—	—	9	—	290
Hiszpania	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	45
Norwegia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Japonia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem . .	4909	3410	5355	3188	2032	—	638	617	25	1021	14	21209

Wyd.: Krajowe Towarzystwo Naftowe.

Odp. Redaktor: Inż. Stefan Sulimirski.

Wykonano w „Drukarni Lwowskiej“ we Lwowie, ul. Kopernika 11. — Telefon 8-31.

GALICYJSKA FABRYKA NARZĘDZI WIERTNICZYCH PERKINS, MAC'INTOSH & ZDANOWICZ

SPÓŁKA Z OGR. POR.

FABRYKA W STRYJU. . . . WARSZTATY W BORYSŁAWIU.

Wyrabia: ŻÓRAWIE ORAZ KOMPLETNE URZĄDZENIA WIERTNICZE WSZYSTKICH SYSTEMÓW, WSZELKIE NARZĘDZIA, PRZYBORY i t. p. DLA CELÓW WIERTNICZYCH.

ŻÓRAWIE PRZEWOŻNE.

URZĄDZENIA GAZOLINIARNI, CHŁODNICE, ODWADNIACZE, (SEPARATORY), DESTYLARNIE i t. p.

WINDY WYCIĄGOWE RĘCZNE DLA CELÓW KOPALNIANYCH, BUDOWLANIANYCH i innych.

WAŁY WYKORNIONE, TRANSMISJE, KORBY i t. p. ORAZ WSZELKIE WYROBY KUTE i TOCZNE WEDLE WZORÓW i RYSUNKÓW DLA PRZEMYSŁU DRZEWNEGO, MŁYNARSKIEGO, ROLNEGO, KOLEJEK WĄZKOTOROWYCH i i.

ELEKTRYCZNA i SAMORODNA SPAWALNIA.

WYKONUJE WIERCENIA AKORDOWE ZA WODĄ, ROPĄ i INNEMI MINERAŁAMI.

„STANDARD-NOBEL W POLSCE”, SPÓŁKA AKCYJNA

CENTRALA W WARSZAWIE, AL. JEROZOLIMSKIE 57.

Przeszło 240 własnych składów i Zastępstw we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej.

Sprzedaż Nafty, Benzyny i Produktów Specjalnych dla celów przemysłowych i rolniczych w najlepszych gatunkach.

Olej gazowy, — Oleje maszynowe, — Oleje cylindrowe.
Oleje automobilowe: krajowe i amerykańskie. — — — —

WŁASNE AUTOMATYCZNE STACJE BENZYNOWE
we wszystkich większych ośrodkach ruchu automobilowego.

Oleje białe. — Produkty Specjalne: „Flit“ i „Pyłochłon“.

Asfaltowanie dróg sposobem amerykańskim.

Kopalnie nafty w Zagłębiach: Borysławskim i Stanisławowskim.

FABRYKA GAZOLINY W BORYSŁAWIU.

RAFINERJA NAFTY W LIBUSZY.

WŁASNA ŻEGLUGA RZECZNA.

„STANDARD-NOBEL W POLSCE”, Spółka Akcyjna

ZARZĄD: WARSZAWA, AL. JEROZOLIMSKIE 57.

Adres tel.: „STANOBEL“.

ZAKŁADY MECHANICZNE

„URSUS“ S. A.

W WARSZAWIE

Rok zał. 1894

Rok zał. 1894

I. **Silniki spalinowe** na ropę, naftę, olej gazowy i gaz ziemny:

- a) przewoźny na saniach, mocy 3 KM;
- b) dwusuwne, pionowe, od 4 do 15 KM;
- c) czterosuwne, poziome od 25 do 60 KM;
- d) systemu Diesel, pionowe, od 40 do 600 KM sprężarkowe i bezsprężarkowe.

II. **Samochody** ciężarowe „URSUS“.

III. **Armatura** dla pary, gazu i wody.

IV. **Odlewy** wysokojakościowe żeliwne i metali półszlachetnych.

Części zamienne stale na składzie.

Dogodne warunki kredytowe.

PRZEDSTAWICIELSTWO

na woj. Lwowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie

INŻYNIEROWIE

KAZIMIERZ i BOLESŁAW NEYMAN

Lwów, ul. Chorążczyzny 6. — Tel. 54-02.

TECHNIKA i GEOLOGJA NAFTOWA

ZBIÓR REFERATÓW
WYGŁOSZONYCH NA ZJEŹDZIE NAFTOWYM
W CZERWCU 1927 WE LWOWIE.

Cena zł. 6.—.

Do nabycia w Administracji:
„PRZEMYSŁU NAFTOWEGO“, Lwów, ul. Akademicka 17.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

1929 POZNAŃ 1929

Górnośląskie Zjednoczone Huty KRÓLEWSKA i LAURA

SPÓŁKA AKCYJNA GÓRNICZO-HUTNICZA

Zarząd Centralny: Katowice, Konckiego 1-3. Tel. 8-99,

Dostarcza dla

PRZEMYSŁU NAFTOWEGO i CHEMICZNEGO:

Kanadyjsko-polskie rygi wiertnicze z konstrukcją drewnianą lub żelazną.
Pensylwańskie rygi wiertnicze.
Płuczkowe rygi wiertnicze.
Wieże wiertnicze żelazne.
Maszyny parowe wiertnicze.
Wyciągi parowe do tłokowania ropy.
Pompy i kompresory tłokowe.
Kotły parowe.
Rury zwykłe, ocynkowane i łączniki kute.
Wężownice, chłodnice przeciw-prądowe, kondensatory.
Rury wiertnicze nitowane.
Żerdzie wiertnicze i pompowe.
Zbiorniki żelazne do największych pojemności na ropę, wodę, oleje etc. zwykłe lub metalizowane.

Beczki żelazne malowane i ocynkowane, do transportu i przechowania ropy, nafty, benzyny, olejów etc.
Zbiorniki dla sprężonego powietrza i specjalne, nitowane lub spawane.
Parniki, zlewniki, warniki.
Stacje płynów łatwopalnych z kompletnem patent. urządzeniem.
Urządzenie do odkurzania, zwilżania, ogrzewania powietrza, odciągania dymów i gazów.
Ekshaustory i wentylatory odśrodkowe do 200 m/m słupa wodnego.
Urządzenie chłodni.
Przenośniki pneumatyczne dla ciał sypkich.
Cysterny kolejowe, nowe i naprawa starych.
Wszelkie części wagonowe, kute i tłoczone.
Konstrukcje żelazne wszelkiego rodzaju.
Odlewy stalowe i żeliwne.
Koła zębate, frezowane do największych wymiarów.

PRZEDSTAWICIELSTWO NA POLSKĘ i WOLNE MIASTO GDAŃSK:

GÓRNOŚLĄSKIE TOWARZYSTWO PRZEMYSŁOWE

dawniej TOWARZYSTWO dla PRZEMYSŁU ROLNEGO

WARSZAWA, UL. SEWERYNÓW 3. :: :: Tel. 221-44, 247-54, 247-66.

Skrót telegr.: GETEPE WARSZAWA.

ODDZIAŁ WE LWOWIE, UL. HETMAŃSKA 8, tel. 46-90.

Skrót telegr.: GETEPE LWÓW.

Rok założenia 1885.

Galicyjskie Karpackie Naftowe Towarzystwo Akcyjne

dawniej Bergheim i Mac Garvey

Fabryka maszyn i narzędzi wiertniczych, Glinik marjampolski, ^(Mało-)_(polska)

Oddział w BORYSŁAWIU.

Pocztą i telegraf w miejscu. ————— Telefon Gorlice Nr. 17. ————— Adres telegr.: „Ekscenter“ Gl. mp.
Stacja kolejowa: Zagórzany. Przystanek kolejowy: Glinik marjampolski

Zastępstwa i przedstawicielstwa w kraju: w Warszawie, Lwowie, Krakowie, Borysławiu i Sosnowcu.

Zagranicą: w Bukareszcie, Londynie, Paryżu, Rotterdamie, Rzymie i Wiedniu.

DOSTARCZAMY Z WŁASNYCH WYTWÓRNI, NA PODSTAWIE DŁUGOLETNIICH DOSWIADCZEŃ NA KOPALNIACH WŁASNYCH NASZEGO TOWARZYSTWA, (obecnie 468 szybów w wierceniu i eksploatacji):

a) W dziale budowy maszyn:

Maszyny parowe dla celów wiertnictwa,
Parowe wyciągi tłokowe,
Wyciągi tłokowe z napędem elektrycznym i motorami spalinowymi,
Pompy parowe, transmisyjne i ręczne,
Młoty parowe, przenośne nastawialne, do uderzania w kierunku pionowym i skośnym.

b) W dziale kopalnianym:

Kompletne urządzenia wiertnicze wszelkich systemów,
Żurawie wiertnicze polsko-kanadyjskie, pensylwańskie i kombinowane,
Żurawie płuczkowo-udarowe i „Rotary“,
Żurawie wiertnicze przewoźne,
Wszelkie narzędzia, przybory, maszyny i aparaty, wchodzące w zakres wiertnictwa,
Urządzenia pompowe, grupowe i pojedyncze, oraz przybory do pompowania,
Kompletne gazoliniarnie,
Aparaty „Metan“ do oczyszczania emulsji metodą ciągłą.

c) W dziale rafineryjnym:

Maszyny, aparaty, przybory, prasy sączkowe, płyty i ramy do tyczeń i t. p.

d) W dziale odlewniczym:

Odlewy żeliwne do 5.000 kg., odlewy mosiężne, surowe i obrobione.

e) W dziale konstrukcyjnym:

Konstrukcje żelazne, zbiorniki żelazne, suwnice itp.

f) W dziale ogólnym:

Beczki żelazne, spawane, o pojemności 200 litrów, czarne, pomalowane lub ocynkowane,
Kuźnie polowe, ogniska kuzienne i formy ogniowe,
Imadła równoległe,
Palniki i urządzenia do opalu płynnego i gazowego,
Wyroby kute (żelazne i stalowe) w stanie surowym lub obrobionym.

Wykonujemy również wszelkie naprawy maszyn i urządzeń wchodzących w zakres kopalnictwa naftowego i rafinerii nafty, w szczególności **naprawy i przeróbki cystern.**

„POLMIN“

**PAŃSTWOWA FABRYKA
OLEJÓW MINERALNYCH**

**SIEDZIBA CENTRALI: LWÓW, UL. SZPITALNA № 1
TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21**

**FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH w DROHOBYCZU
TELEFON 105**

**REPREZENTACJA w WARSZAWIE, UL. SZKOLNA № 2
TELEFONY 70-84.**

**Reprezentacja w Gdańsku. — Polish State Petroleum Company. —
Państwowe Zakłady Naftowe m. b. H. Wallgasse 15/16. — Tel. 287-46**

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZNE WE WSZYSTKICH
STOŁECZNYCH MIASTACH EUROPY. — POLECA W NAJLEPSZYCH GATUNKACH
PO CENACH KONKURENCYJNYCH

BENZYNY: ekstrakcyjną, lotniczą, samochodową, motorową. — **NAFTĘ:** rafinowaną, silno-
płomienną i destylat. — **OLEJ GAZOWY.** — **OLEJE MASZYNOWE:** rafinowane, lekkie,
średnie i ciężkie. — **OLEJE CYLINDROWE:** do pary nasyconej i przegrzanej. — **OLEJE
SPECJALNE:** lotnicze, transformatorowy, turbinowy, kompresorowe, do motorów Diesla, do
wirówek Westona. — **OLEJE SAMOCHODOWE.** — **PARAFINĘ:** świece, waselinę. —
SMARY: Tovotte'a, kalipsol do wozów, lin. — **ASFALTY:** ciągliwej, niskiej i wysokiej
topliwości. — **SULFÓKWASY:** kwasy naftenowe i inne produkty specjalne.

**SKŁADY WŁASNE i KOMISOWE
NA CAŁYM OBSZARZE RZECZYPOSPOLITEJ.**

WŁASNY PARK CYSTERNOWY.

„MAŁOPOLSKA“

GRUPA FRANCUSKICH TOWARZYSTW NAFTOWYCH
:- PRZEMYSŁOWYCH I HANDLOWYCH W POLSCE :-
(Koncern „Premier“, Koncern „Karpaty-Dąbrowa“, Twa Akc. „Fanto“ „Nafta etc.)

PARYŻ

89. Boulevard Hausmann

LWÓW

Batorego I. 26,
Pl. Marjacki 8.

WARSZAWA

Senatorska 42.

Adres telegraficzny :

„OMPETROLMO“

„KARPOLEUM“

„OLEUM“

Kopalnie :

Białkówka, Bitków, Bóbrka, Borysław, Brelików, Brzezówka, Dobrucowa, Duba, Jaszczew, Kobylanka, Kosmacz, Krościenko, Kryg, Leszczowate, Lubatówka, Męcinka, Mokre, Mrażnica, Niebyłów, Opaka, Pasieczna, Perehińsko, Pniów, Potok, Popiele, Rogi-Równe, Rypne, Sądkowa, Słoboda Rungurska, Sobniów, Strzeszyn, Tustanowice, Wańkowa, Węglówka, Wietrzno, Wulka.

Tłocznie :

TOW.: „PETROLEA“, „FANTO“, MONTAN“, „KARPATY“
w Borysławiu, Mrażnicy, Tustanowicach, Schodnicy, Bitkowie, Krośnie i Wańkowej.

Gazoliniarnie :

5 Fabryk : Bitków, Borysław, Tustanowice,

Zakłady elektryczne :

„Premier“ Polska Naftowa Spółka Akc. Borysław.
„Elektrownia Zagłębia Krośnieńskiego“, Brzezówka.
„Podkarpackie Towarzystwo Elektryczne“, Borysław.
„Sieć Elektryczna Zagłębia Krośnieńskiego“, Krosno.

Cegielnia :

„Polanka-Karol“ cegielnia i fabryka towarów glinianych, Polanka-Karol.

Fabryki Maszyn :

Fabryka Maszyn i Narzędzi Wiertniczych, Glinik Marjampolski.
Fabryka Maszyn i Narzędzi „Nafta“ Borysław.
Warsztaty Mechaniczne: Borysław, Bitków, Krościenko Niżne, Polanka-Karol, Rypne, Tustanowice.

Rafinerje :

W POLSCE : „Dros“ i „Nafta“ w Drohobyczu ; Trzebinia, Dziejce, Jedlicze, Glinik Marjampolski, Peczeniżyn, Ustrzyki Dolne.

NA WĘGRZECH : „Hazai“, Vaterländische Mineralöl-Industrie A. G., Budapeszt.

W CZECHOSŁOWACJI : „Premier“ w Sumperku“, „Apollo“ w Bratislavii.

W AUSTRJI : „Drösing“ A. G. w Drösing.

Organizacje handlowe : w Kraju :

„Oleum“.

„Karpaty“ Sprzedaż Produktów Naftowych, Lwów, Batorego 26.

Filje we wszystkich większych miastach w Polsce.

W AUSTRJI : „Nova“ Oel- und- Brennstoffgesellschaft A. G. Wiedeń I, Graben 29.

W NIEMCZECH : „Amiag“ A. G. Berlin W 15, Kurfürstendamm 207.

W GDAŃSKU : „Polish State Petroleum Co“. Gdańsk.

WE FRANCJI : „Société Commerciale „Premier“, Paris, 89 Blvd. Hausmann.